

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 9 Sayı: 47 Volume: 9 Issue: 47

Aralık 2016 December 2016

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

LONDRADAKİ TÜRLERE AİT TOPLUMSAL VE KÜLTÜREL ORGANİZASYONLAR TURKISH SOCIAL AND CULTURAL ORGANIZATIONS IN LONDON

Ahmet UYSAL*

Öz

Elli yılı aşkın süredir Londrada varlık gösteren Türk nüfusa ait bir çok mekanlar oluşmuştur. Hem uluslararası hem de diasporik özellikler gösteren bu mekanlardan birisi de İngiltere'deki Türk nüfusa ait bir çok toplumsal ve kültürel organizasyonlardır. Bu çalışmanın amacı Londradaki Kıbrıs ve Türkiye kökenli göçmenlere ait toplumsal ve kültürel organizasyonların dağılımını, tarihsel gelişimini ele alıp onları sınıflandırmaktır. Bu çalışmada Londra'daki toplumsal ve kültürel organizasyonlar sınıflandırılırken farklı farklı dernekleri, klüpleri, vakıfları bir araya getiren daha üst çatı kuruluşlar esas alınmıştır. Buna göre, Kıbrıs Türk cemiyeti ve İngiltere Kıbrıs Türk dernekleri konseyi, İngiltere Türk dernekleri federasyonu ve demokratik güç girliği platformu şeklinde üç gruba ayrılmıştır. Bu gruplamanın içinde yer almayan organizasyonlar ise bir çatı kuruluş altında olmayan toplumsal organizasyonlar başlığı altında ele alınmıştır. Bu çalışmada saha gözlemleri ve görüşmeler veri kaynağını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk Göçmenler, Mekan, Organizasyon.

Abstract

The social and cultural organizations, which has both transnational and diasporic features, is one of spaces that belongs to Turkish community in London. The aim of this paper is to indicate the distribution of Turkish social and cultural organizations in London, and to categorize them along with the historical background. The classification of Turkish social and cultural organizations is based on 'umbrella organizations' which bring diverse organizations together such as unions and clubs. In this context, the Turkish social and cultural organization is divided into three umbrella organizations as Council of Turkish Cypriot Association, The Federation of Turkish Association in the UK and The Platform of Democratic Power Coalition in Britain. In addition, field observation and interview are used for a method gain information about the social and cultural organizations in London.

Keywords: Turkish Migrants, Space, Organization.

Giriş

Ulaşım ve teknolojiye bağlı olarak küreselleşmeye dair biriken literatürün yansıdığı alanlardan birisi de göç çalışmalarıdır. Yaklaşık son yirmi yıl içinde uluslararası göç literatüründe epey bir çalışma birikmiştir ve bu çalışmaların en önemli amaçlarından birisi de uluslararası göç ve uluslararası göçmen kavramının toplumsal karmaşıklığını anlayabilmektir. Genelde, uluslararası kavramının hemen karşısında konuşlandırılrsa da diaspora çalışmalarında bu yeni olgudan etkilenmiştir. 1980'lere kadar diaspora kavramı, aynı duyguları paylaşan, birbirlerine ve etnik kimliklerine bağlı göçmenleri ifade eder. Diaspora kavramı, göçmen topluluklarının anavatan ile yakın ilişkilerini ve göç edilen ülkedeki etnisiteye dayalı mekânları analiz etmek için kullanılmıştır (Cohen, 1997; Vertovec, 1999). Modern anlamda diaspora kavramının sık kullanılır olması ise göç dalgalarının artmasıyla ilgilidir. Srenerny (2003:301)'in söylediği gibi, "Bu yüzyılda (yirminci yüzyıl) kitlesel göçler diasporaları üretmiştir". Aynı zamanda göç edenlerin gittikleri yerlerde oluşturdukları kimlikler, 'anavatan' ile ilişkilendirilerek anlaşılmalı çalışılmıştır. Pattie (1999:3)'e göre: "Bizatihi kimlik gibi diaspora, yurda geri dönüş ve anavatan kavramları hep beraber sürekli bir oluşum içindedir". Diaspora kavramının tarihsel gelişimine bakılacak olursa, açıkça ifade etmek gerekir ki kavramın orijinal anlamı ile modern dönemdeki anlamı oldukça farklıdır: "Geleneksel olarak, diaspora, Babil sürgününden sonra Yahudilerin Filistin dışına dağılma ve yerleşmelerini tanımlamada kullanılan bir kavramdır. Fakat artık genel olarak ülkelerinden uzakta çeşitli etnik azınlık gruplarının göç hareketlerini ve yerleştirilmelerini içine alacak şekilde genişletilmiştir... Modern diasporalar yabancı bir ülkede oturan ve çalışan, fakat çıktıkları ülke ile anavatanlarıyla- olan güçlü maddi ve manevi bağlarını sürdüren göçmen gruplarıdır. Göçmenler ile çıktıkları ülke arasında güçlü bağlar, düzenli ziyaretler, hatta, anavatanla kültürel ve siyasal bağları sıkı tutmak amacıyla

* Yrd. Doç. Dr. , Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü.

lobbycilik yapmak şeklinde de sürdürülür. Diaspora, hem oturduğu ülkeye hem de anavatanına çeşitli nedenlerle bağlı olan, fakat oturduğu ülke ile tam bütünleşemeyen göçmenleri tanımlamada çok uygun düşen bir kavramdır” (Tümertekin ve Özgüç, 2013:242) Modern diaspora kavramı, anavatandan uzak tüm azınlıkları kapsayıcı bir şekilde kullanılmaya başlandıktan sonra aralarındaki farklılıkları ortaya koymak için çeşitli ayrımlar yapılmıştır. Örneğin Kliot (1996), etnik diasporaları üçe ayırmıştır. Buna göre: birincisi antik ya da çok eski diasporalar (Yahudi, Ermeni, Yunanlı); ikincisi, eski diasporalar (Güney Asyalılar, denizaşırı Çinliler); üçüncüsü, yeni ortaya çıkan diasporalar (Almanya’da Türkler, Fransa’da Kuzey Afrikalılar)’dır (Tümertekin ve Özgüç, 2013:242). Bu zaman perspektifli diaspora sınıflamasının haricinde bir diğer sınıflandırmada Cohen’in, küresel ekonominin oluşum sürecini esas alan sınıflamasıdır. Buna göre: “Eski diasporalar ikiye ayrılır: Birincisi, Yahudiler ve Ermeniler gibi zorunlu diasporalardır; ikincisi, İngilizler gibi sömürge diasporalarıdır. Modern diasporalar ise üçe ayrılır. Birincisi, Yahudiler ve Lübnanlılar gibi ticaret diasporaları; ikincisi İngilizler gibi iş (business) diasporaları; üçüncüsü ise İrlandalılar, Hintliler, Çinliler ve Türkler gibi emek diasporalarıdır” (Cohen, 1997:73). Modern diasporaların oluşumu, daha sonraki çalışmalarda zorunlu göç etme kavramından ziyade ekonomik ihtiyaçlara göre açıklanmıştır. İster zorunluluktan isterse ekonomik ihtiyaçlardan kaynaklansın, her iki diaspora görüşünde de göçmenlere hiç seçme hakkı verilmemiştir. Oysa göç sorununa dair algılar küreselleşmenin etkisiyle değişmiştir. Günümüzde göçmenler anavatana geri dönme ya da göç ettikleri ülkede kalmayı seçme imkânına eskisinden çok daha fazla sahiptirler ve nereyi seçerlerse seçsinler, çıktıkları ülke ile yaşadıkları ülke arasındaki ilişkiler eskisinden çok daha farklıdır. Artık tek bir toplumdaki etkilenmekten ziyade birçok toplumdaki etkilenerek daha geniş bir toplumsal ilişkiler kurmaktadır (Simsek, 2012). Modern göçmenler, iletişim ve bilgi teknolojilerindeki gelişmelere bağlı olarak çıktıkları ülke ve yaşadıkları ülkedeki diğer toplumlarla hem reel hem de sanal olarak ilişki kurabilirler ve dolayısıyla buna bağlı olarak, yeni bir kimlik ve aidiyet duygusu geliştirirler (Horst, 2002). Bu durum, artık diasporanın ve diaspora mekânlarının yeni bir boyut kazanması anlamına gelmektedir. Cohen (1997)’in diasporaları ekonomik değişimlere göre ayırmasına karşın Vertovec (1997) bu kavramı fonksiyonlarına göre ayırır. Buna göre modern diasporalar üçe ayrılır: Birincisi, ‘toplumsal bir form’ olarak diasporalardır. Bu tanımlamada, ulus devletin sınırlarını aşan sosyal, ekonomik ve politik ağlara sahip uluslararası topluluklar kastedilmektedir. İkincisi, ‘bir bilinç örneği’ olarak diasporalardır. Bu bilinç uluslararası bağlantılar aracılığıyla ortaya çıkar. Bu yaklaşım Du Bois tarafından ‘çifte bilinç’ olarak ifade edilmiştir. Bu tanımlama göre göçmenler, ‘hem burada hem orada’ ve ‘vatandan uzakta yeni bir vatanda’ olduklarının bilincindedirler. Üçüncüsü ise, ‘kültürel inşa ve dışavurum biçimi’ olarak diasporadır. Modern diasporaya dair bu üç yaklaşım, diaspora kimliklerini anlamak için yeni teorik bir çerçeve sağlar. Hall (1990)’a göre, diaspora kimlikleri, sürekli yeniden inşa edilir. Bu süreçlidir. Göçmenler, çıktıkları ülke ile güçlü bağlara sahip olsalarda asla sabit ve özcü değillerdir ve dolayısıyla kendilerini dönüştürürebilirler. Diaspora kimlikleri, sürekli bir toplumsal etkileşimin ve bizzatli kendini yeniden inşa etmenin bir parçasıdır (Simsek, 2012). Kısacası, artık diaspora denilince akla yekpare bir topluluk gelmemektedir. Tam tersine, hem çıkılan hem de yaşanılan ülkeyle kurulan eş zamanlı ilişkiden dolayı ortaya yeni bir durum çıkmaktadır. Ayrıca anavatan ve yaşanılan ülke arasındaki toplumsal, ekonomik ve kültürel farklılıklar, bu yeni durumda kendi içinde çeşitlendirmektedir. Dolayısıyla günümüzde diaspora denilince aynı hisleri paylaşan bir topluluk akla gelmemektedir: “Anavatan hakkında kolektif bir hafıza ve efsane küresel diasporalarda gerekli bir özellik olmaktan artık çıkmıştır. Tek bir “müşterek hafıza”nın varlığına ya da anavatan hakkında aynı imaj, aynı anılar ve fikirlerin taşındığına rastlamak son derece güçtür... anavatana bakış çok farklı zihin haritaları sunmaktadır” (Tümertekin ve Özgüç 2013:243). Bu noktada denilebilir ki, diaspora kavramı yeni göç tecrübelerini anlamada yeterli bir kavram değildir. Özellikle, ikinci ve üçüncü kuşağa dair olguları anlamada sınırlıdır. 1990’larda başlayan çalışmalarla diaspora kavramının eksiklikleri ifade edilmeye başlanmıştır. Glick Schiller, Basch and BlancSzanton göç çalışmalarında birden çok yere ait göçmenleri anlamak için, yeni bir kavrama ihtiyaç duyulduğunu ifade etmişlerdir ve bu ihtiyaçtan dolayı uluslararası kavramsallaştırmışlardır. “Biz uluslararası bir süreç olarak tanımlıyoruz. Göçmenler hem çıkılan hem de göç edilen ülkede toplumsal bir alan inşa ederler. Toplumsal alan inşa eden göçmenler uluslararası göçmenler olarak tanımlanır” (Glick Schiller, 1992:1). Uluslararasılık, toplumsal ağlar, faaliyetler ve yaşam kalıplarından oluşan bir kompozisyonudur ve bu hem çıkılan hem de yaşanılan ülkedeki toplumları içine alır (Glick Schiller, 1997:158). Kavramın ortaya çıkışında iki olgu ona eşlik etmiştir: Küreselleşme ve küresel çağda ulus-devlet. Bu iki olgu epey bir tartışma konusudur. Dolayısıyla bu iki olguya yakından bakmak uluslararasılık ve göç arasındaki ilişkiyi daha net görmek için faydalı olacaktır. Küreselleşme ve uluslararasılık arasındaki bağ, iletişim ve ulaşım teknolojilerindeki gelişmelerle doğrudan ilişkilidir. Bu teknolojilerle çıkılan ülke ile yaşanılan ülke arasındaki ilişkiler kolaylaşmış ve artmıştır. Bu durum kolaylığın yanı sıra toplumsal, ekonomik ve kültürel etkililiğini de beraberinde getirmiştir. Bir diğer ifadeyle

küreselleşmeyle birlikte yerler ve mekânlar arasındaki akışlar hızlanmıştır. Bu durum göçmenlerin kolaylıkla ulusasını bağlar kurabilmelerine ve kendi topluluklarını dönüştürmelerine imkân sağlamıştır (Kennedy ve Roudometof, 2002). Vertovec (1999:449)'in ifadesine göre: "Eskinin diasporası iletişim, hareketlilik ve toplumsal organizasyonlar aracılığıyla günümüzde ulusasını topluluklar adıyla devam etmektedir". Bu noktada çoğu çalışmada diaspora kavramının miadını doldurduğu ve yerine ulusasını kavramının kullanılması gerektiğinin savunulduğunu ifade etmek gerekir.

Göçmenlere ait toplumsal ve kültürel mekânlar denildiği zaman bu başlığın oldukça geniş bir çerçeveye sahip olduğu ifade edilmelidir. Ancak bu bölümde toplumsal ve kültürel mekânlar denilince Londra'daki Türklere ait dernekler, vakıflar, camiler, cemevleri, futbol kulüpleri, okullar gibi faaliyet alanları akla gelmektedir. Bu bağlamda ilk olarak Londra'daki Türklere ait dernek ve vakıflar toplumsal ve kültürel organizasyonlara ait mekânlar başlığı altında ele alınacaktır. Daha sonra ise sırasıyla Londra'daki Türklerin eğitim faaliyetleri eğitim mekânları başlığı altında, dini faaliyetleri dini organizasyonlara ait mekânlar başlığı altında, spor faaliyetleri de spor mekânları başlığı altında ele alınacaktır.

Ulusaşırıcılığa dair yapılan çalışmalarda en çok tartışılan konulardan birisi de modern ulus-devletin gücünün zayıfladığıdır. Ulus devletin gücünün zayıfladığını ve hatta ulus devlet döneminin bittiğini savunanlar kadar bu görüşlere karşı çıkanlar da olmuştur. İster bu görüşler savunulsun ister karşı çıkılsın, şu kesindir ki; ulus devlet kavramına yüklenen anlamlar eskiye göre değişmeye başlamıştır ve bu durum göç çalışmalarına da yansımıştır. Wimmer ve Glick Schiller (2002)'e göre; ulus-devletlerin inşa süreci bizzat göç kavramına dair algılara biçim vermiştir. Bu noktada 'metodolojik ulusçuluk' kavramını kullanmışlardır. Buna göre; metodolojik ulusçuluk, toplumsal analiz yapılırken ulus devletin zihinlerde çizdiği sınırların bir veri olarak kabul edilip bu sınırların terkedilmesinin gerekliliğini savunur. Bu yazarlar, diaspora ve ulusaşırıcılık kavramları arasında ayırım yapsalarda onlara göre ulusaşırıcılık kavramı şimdiki durumu kavramak için daha uygundur ve diaspora ile ulusaşırılık aralarında çok az bağlantı vardır. Onlara göre, diasporalar belli bir nüfusa ya da belli bir anavatana bağlılık olarak algılanır. Ulusaşırıcılıkta ise, insanların ve toplulukların sınırları aşan hareketliliği söz konusudur. Bu yüzden diaspora kavramı denilince anavatana güçlü duygusal bağlar geliştiren göçmen topluluklar anlaşılır. Oysa ulusasını topluluklar, hem çıkılan ülke hem de yaşanılan ülkeyle ve ayrıca diğer yerlerle yakın bağları sürdürme yeteneğine sahiptir. Bu sebeple bir ulusasını topluluk hemen hemen her zaman diasporiktir. Fakat diasporik bir topluluğun ulusasını olması bir zaruret değildir. Bir diğer ifade ile, ulusaşırıcılık bireylerin ve toplulukların ülke sınırlarını aşan hareketliliğiyle ilgili genel bir kavramken, diaspora daha spesifik ve hareketlilikten ziyade kültürel bağlılığı ifade eder (Simsek, 2012). Ulusaşırılık, son zamanlarda moda kavram olmasına rağmen bu kavramı şiddetli bir şekilde eleştirenler de vardır. (Al-Ali Koshar, 2002; Soysal, 1999; Kastoryano, 2003). Bunlara göre, ulus-devlet toplumsal alana hâlâ şekil verir ve ulusaşırılık bir gerçeklikten ziyade bir kurgudur. Kastoryano (2003:416)'nın ifadesine göre: "Çoğu ulusasını topluluklar ortak bir coğrafi, ekonomik ve kültürel referansın üstüne inşa edilmiştir". Ona göre, ulusaşırılık yeni bir ulusçuluk çeşididir ve bu durum 'ulusasını ulusçuluk' adı altında ifade edilir. Yani göçmenler gittikleri ülkede ulusasını ilişkiler ağı içinde olsa da neticede orada da anavatana toplumsal ve kültürel bağları vardır. Bu bağlamda devletlerinde yeni konseptte uyum sağlaması yani daha dinamik ve hareketli bir biçimde göç olgusuna dahil olması bu kavramsallaştırmayı haklı çıkarmaktadır. Ulusasını topluluklar ve ulusasını göçmenler hakkında tek bir tanım yoktur. Göç çeşitleri, kuşaklar ve coğrafi unsurlar gibi farklı özelliklerden dolayı tanımlamalarda farklılık gösterir (Simsek, 2012). Al-Ali (2002:594)'e göre: "Şüphesiz, ulusasını topluluklar ifadesini kullanmak oldukça sorunludur. Çünkü, farklı farklı insanların az ya da çok nasıl büyük bir çerçevenin içine dahil edildiği analiz edilmeden bu kavramı kullanmak promlemlidir. Birçok farklı göçmen toplulukları vardır ve ulusaşırıcılığa dair çalışmaların çoğu bu farklılıkları gizleme eğilimindedir. Guarzino ve Diaz (1999:416), aynı durumun altını çizer. Onlara göre, ulusasını topluluk kavramı her göçmen topluluklarına uygulanamaz. Bu noktada Soysal (1999:13)'in ulusal ve ulusasını ikiliğine dair fikirleri dikkate değerdir. O'na göre, vatandaşlık ve kimlik üzerine tartışmalarda, ulusal ve ulusasını ikiliği nihayete ermiş bir teorik çerçeveden ziyade bir çeşitlilik olarak görülmelidir. Artık, ulusal ve ulusasını ikiliği kullanılarak kimlik ve aidiyetlere çerçeve çizmek bırakılmalıdır. Ulusal ve ulusasını kavramlarına gelişmekte olan bir aşama olarak bakmak yerine, her ikisini de teorik çerçevemizi oluşturacağımız bir değişken olarak görmek daha faydalı olacaktır. Çünkü ulusal olan ile ulus aşırı olan aynı anda birlikte var olurlar. Simsek (2012), bu görüşü eleştirmektedir. Soysal'ın, göçmenlerin küresel düzeydeki tecrübelerini hesaba katmadığını ileri sürmektedir. Ulusal olan ile ulusasını olanı aynı düzlemde tartışmak, farklı göçmen pratiklerinin genel resmini görmede faydalı değildir. Böyle bir bakış açısı, göç edilen ülkede doğup büyüyen ikinci kuşağın tecrübelerini anlamada yetersizdir. Londra'daki Türkçe konuşan toplulukların ikinci kuşağı üzerine araştırma yapan Simsek (2012:35), ulusötesicilik kavramı olmadan

ikinci kuşağa ait tecrübelerin anlaşılamayacağını ifade etmektedir: ‘Ulusalçılık tek bir çerçeve içinde bulunmasına karşın ulusötecilik, ulus-devlet sınırlarını aşan çoklu tecrübeler hakkındadır. Ulusal olanla ilgili kavramlar; yer, vatan, coğrafi görünüm (landscape), kökler ve aidiyet ile ilgili kavramlardır. Ulusötesini çağrıştıran kavramlar ise; yurtsuzlaşma, köksüzlük, kökünden arınmak, küresel kültür mekânları, ayrışma, ve yeni yerler arzu etme ile ilgilidir’. Bir diğer dikkate değer eleştiride Şenay (2010:256) tarafından yapılmıştır. Ona göre; ulusaşırı alanların oluşumunu inceleyen çalışmalar genellikle belli aktörler üzerinden konuya eğilmektedirler. Genel yaklaşım devletlerin ulusaşırı alanların inşasındaki rolünü pek dikkate almamaktadır. Şenay’ın Avustralya’lı Türkler ve ulusaşırı kimlikler üzerine yaptığı çalışmasında, buradaki Türklerin kimliklerinin oluşumunda Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin etkisini açıklar. Aynı durum Londra’daki Türkler içinde geçerlidir. Genel olarak Londra’daki Türkler üzerine yapılan çalışmalarda göçmen mekânlarının ve kimliklerinin oluşumunda göçmenlerin geldiği devletin etkisi dikkate alınmamıştır. Hatta görmezden gelinmiştir. Oysa küreselleşme çağında nasıl göçmenler ulusaşırı ilişkiler kuruyorsa devletlerde bu döneme uyum sağlamışlardır. Yani göçmenleri etkileme kabiliyetleri eskisinden daha fazladır. Bu anlamda, Londra’da Türklerin kimliklerinin oluşumuna etki etme amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin de birçok faaliyeti vardır ve ulusaşırı göçmenler ve ulusaşırı mekânlar denildiği zaman bu etki görmezlikten gelinmezdir. Sosyal (1999)’ın kavramsallaştırması benim çalışmamın doğasına daha uygundur. Ayrıca Şenay (2010)’ın eleştirisi dikkate alınması gereklidir. Londra’da Türkler denildiği zaman yekpare bir durum sözkonusu değildir. Diaspora’ya ait çağrışımlar olabileceği gibi ulusaşırı mekânlar da eş zamanlı olarak görmek mümkündür. Dolayısıyla ulusaşırıçılık, ulusaşırı mekânlar ve diaspora mekânları gibi kavramlar bir ‘değişken’ olarak kabul edilmelidir. Kısacası hepsi birbirini var eden olgulardır. Belki zıt kavram gibi gözükebilirler ancak keskin sınırları yoktur ve hatta içiçe geçmişlerdir. Bir değişken olarak diaspora ve ulusaşırı kavramı ele alındığı zaman, ifade edilmesi gereken en önemli hususlardan biri de göçmenlerin göç hikâyelerinin nasıl inceleneceğidir. Diasporalar; göçmen toplulukları arasındaki kolektif ve ortak duygu paylaşımını ifade ederken; ulusaşırıçılık, hem göç veren hem de göç alan toplumlara ait mekânlardaki bireysel katılıma vurgu yapar. Yani göçmen kimliklerine dair kolektif formları aşmaya çalışır. Çok genel bir ifade ile diasporalar kolektif olana vurgu yaparken, ulusaşırıçılık bireysel olana yoğunlaşmıştır. İşte tam da bu noktada, coğrafi bir bakış açısı oldukça faydalı olacaktır. Zira sosyolojinin ve antropolojinin aktör ve yapı; birey ve toplum arasındaki gelgitleri ancak mekânsal bir bakış açısı ile aşılabilir. Bu bağlamda, mekânsal bakış açısının iki yönlü faydası vardır: Birincisi, çalışılacak alanı sınırlayarak bir çerçeve sunar. Örneğin ev, okul, mahalle, şehir vb. İkincisi, mekânın içinde var olan hem bireye hem de topluma; hem diasporik unsurlara hem de ulusaşırı unsurlara eşit mesafede durur ve böylece aralarındaki ilişki daha gerçekçi bir şekilde analiz edilebilir. Göç literatüründe en çok kullanılan kavramlardan biri olan ulusaşırı toplumsal mekânlar ve ulusaşırı mekânlar kavramına yakından bakmak oldukça faydalı olacaktır. Sosyoloji ve antropoloji gibi disiplinlerde ulusaşırı göç olgusuna dair birçok konu çalışılmıştır. Bu konular sosyolojide eskiden beri varolan özne ve yapı arasındaki ikircikli durum içinde konumlanan temalardan biridir. Ulusaşırı göç çalışmalarında, tematik konulara bir çerçeve oluşturmak amacıyla mekân kavramı kullanılmıştır. Ancak bu sadece bir çerçeve olmaktan öte gitmemiştir. Yani mekân içinde her unsurun etkileşim halinde olduğu bir bölge olarak düşünülmemiştir. Örneğin ulusaşırı mekânlar denildiği zaman o mekânın içinde genelde ulusaşırı unsurlar ele alınmıştır. Böyle bir mekânın içinde diaspora mekânlarının varlıkları kabul edilse bile genelde tali öğeler olarak düşünülümüştür. O yüzden diaspora ve ulusaşırıçılık kavramlarına mekânsal bakış, göçmenlerin dünyasını kavramak için oldukça faydalıdır.

Bu çalışmada Londradaki Kıbrıs ve Türkiye kökenli göçmenlere ait organizasyonların diasporik ya da ulusaşırı oldukları irdelenmeksizin, genel olarak, bu organizasyonların dağılımı ele alınmıştır. Londra’da Kıbrıs ve Türkiye kökenli göçmenlere ait birçok dernek, vakıf ve kültür merkezi gibi sivil toplum örgütleri vardır. Bu organizasyonlar, genelde etnik, siyasi ve dini özellikler gösterdiği gibi göçmen sorunlarına çözüm ve hemşehri dayanışması amaçlı olan derneklerdir. Londra’da ilk olarak Kıbrıslı Türkler ve daha sonra da Türkiyeli göçmenler kendi ulusal kimliklerini korumak amacıyla bu tür organizasyonları ve onlara bağlı okulları (Mehmet Ali, 2001); Türkiyeli Kürt göçmenler de etnik ve kültürel haklarını korumak amacıyla kendi organizasyonlarını kurmuşlardır (Simsek, 2010). Bu noktada Simsek, Mehmet Ali’yi eleştirmektedir. Ona göre toplumsal organizasyonlar sadece milli kimliği koruma amacıyla değillerdir. Çünkü Kıbrıslı Türklere, Türkiyeli Türklere ve Kürtlere ait organizasyonlar oldukça heterojenlerdir. Topluluklar arasında günlük hayata da yansıyan etnik, ideolojik ve kültürel birçok fark organizasyonlara da yansımıştır. Gerçekten de Londra’daki toplumsal organizasyonlar Kıbrıs’taki ve Türkiye’deki toplumsal ve siyasi yapının birebir yansımaları gibidir. Anavatandaki toplumsal, kültürel, ideolojik vb bütün çeşitlilikleri Londra’daki toplumsal organizasyonlarda görmek mümkündür. Örneğin, Kıbrıs meselesine ve onun çözümüne dair siyasi bakıştaki farklılıklar toplumsal

organizasyonlara da yansımıştır. Aynı durum Türkiye için de geçerlidir. Türkiye'deki ideolojik ve politik farklılıkların izdüşümü Londra'daki toplumsal organizasyonlarda da gözlenmektedir. Ayrıca, Türkiye'de sıcak bir konu olan Kürt meselesi, Londra'daki toplumsal organizasyonlara da yansımıştır. Kürtler kendi topluluklarının haklarını korumak için kendi dernek ya da kuruluşlarını kurmuşlardır (Simsek, 2010). Kürt dernekleri Türkiye'deki Kürt sorunu ile ilgili seminerler ve Kürtçe kursları düzenlerken Kıbrıslı Türkler ve de Türkiyeli Türkler milli günleri kutlamak, Türkçe öğretmek, milli bilinci geliştirmek gibi faaliyetler yapmaktadırlar (Küçükcan, 2004). Kısaca belirtmek gerekirse, Londra'daki toplumsal organizasyonlar anavatandaki toplumsal farklılıkları, çeşitlilikleri, zıtlıkları, ideolojik bakışları, dünya görüşlerini birebir yansıtmaktadırlar ve bu durum organizasyonların faaliyetlerinde gözlemlenmektedir.

Tamda bu noktada Londradaki Kıbrıs ve Türkiye kökenli göçmenlerin nüfusunu ifade etmek faydalı olacaktır: 1950'li yıllarda Kıbrıslı Türklerin İngiltere'ye göçüyle başlayan ve daha sonra Türkiyeli göçmenlerin de bu sürece katılmasıyla devam eden göç ile beraber Almanya, Belçika, Avusturya kadar olmasa da İngiltere'de önemli bir miktarda Türk nüfusu bulunmaktadır. İngiltere'deki Türkler denilince Londra; Londra'daki Türkler denilince de Kuzey Londra'nın anılır olması, aynı zamanda, İngiltere'deki Türk nüfusunu diğer Avrupa ülkelerindekilerden ayırmaktadır. Zira, diğer Avrupa ülkelerinde nüfus ülke içinde farklı şehirlerde yoğunlaşmasına rağmen İngiltere'de bir şehirde, yani Londra'da yoğunlaşmıştır. İngiltere'deki Türk nüfus hakkındaki veriler, nüfus sayımından kaynaklanan sebeplerden dolayı tartışmalıdır. Sirkeci ve Açık 'ın (2015) ifade ettiği gibi, İngiltere'deki Türk nüfusun dair bilimsel olmayan ve güvenilirliği sorgulanmayan abartı sayılar verilmektedir. Oysa, "Nüfus sayımı ve İçişleri Bakanlığı vize ve sınır kayıtlarına dayanarak yapılan hesaplamalara göre bu sayının 200-250 civarında olması daha muhtemeldir" (Sirkeci ve Açık, 2015). Bu konuda farklı kaynaklar ve çalışmalar birbirinden farklı bilgi verseler de genel olarak İngiltere'de Türk nüfusu 200-250 bin civarında olduğu ve bu nüfusun % 75'inin Londra'da yaşadığı kabul edilebilir (Uysal, 2014)

Londra'da Kıbrıslı ve Türkiyeli topluluklara ait 50' nin üzerinde toplumsal organizasyon vardır. Peki bu kadar çok ve farklı farklı amaçlara sahip organizasyonlar nasıl sınıflandırılabilir? Bunları sınıflandırmak için çok çeşitli kriterler uygulanabilir. Etnik yapılarına göre bir sınıflandırma yapılabileceği gibi ideolojik yapılarına göre de sınıflandırma yapılabilir. Dolayısıyla, bakış açısına göre bu sınıflamalar değişebilir. Bu yüzden, organizasyonların bizzat kendi kendileri hakkında yaptıkları sınıflandırma, bir ayırım yapmak için daha sağlıklıdır ya da genel fotoğrafı göstermesi bakımından daha faydalıdır. Bu çalışmada, Londra'daki toplumsal organizasyonlar; dernekleri ve vakıfları ortak şemsiye altında toplamayı amaçlayan 'çatı kuruluşlara' göre sınıflandırılacaktır. Ayrıca ilave etmek gerekirse Londra'da sadece eğitim faaliyeti gösteren ve 'Londra Türk Okulları' diye ifade edilen organizasyonlar bu çalışmanın dışında tutulmuştur (Uysal, 2015).

Buna göre; Londra'da birçok dernek, vakıf ve kültür merkezlerini bünyesinde barındıran üç çatı kuruluş vardır: İngiltere Kıbrıs Türk Dernekleri Konseyi, İngiltere Türk Dernekleri Federasyonu ve Demokratik Güç Birliği Platformu. Bunlar içinde ilk kurulan İngiltere Kıbrıs Türk Dernekleri Konseyi ve İngiltere Türk Dernekleri Federasyonu bünyesindeki derneklere ve vakıflar çatı görevi gören resmi bir kurum iken Demokratik Güç Birliği Platformu, resmi bir kurum olmasa da birçok toplumsal organizasyonu bir araya getiren bir platform olduğu için fiili olarak bir çatı kuruluştur. Demokratik Güç Birliği Platformu, diğer çatı kuruluşlarına göre daha yenidir. Ayrıca ifade etmek gereklidir ki bu çatı kurumların amacı dernekler arasında birlik, beraberlik ve ortak hareketi sağlayabilmek olsa da bazen çatı kurumlarda kendi içinde ve diğer kurumlarla görüş ayrılıklarına düşmektedirler ya da kapsayıcı olmadıkları düşünülerek alternatif kurumların açılması da söz konusudur. Çatı kuruluşların belli bir ideolojik ve siyasi görüşe sahip olduğunu düşünerek onların içine girmeyen ya da girdikten belli bir süre sonra çıkan toplumsal organizasyonlar da vardır.

1. Kıbrıs Türk Cemiyeti ve İngiltere Kıbrıs Türk Dernekleri Konseyi

Londra'ya ilk gelen Türkler Kıbrıs Türkleri olduğu için, toplumsal alanda faaliyetler de ilk olarak Kıbrıslı Türkler tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu alandaki faaliyetlerin geçmişi atmış yılı bulmaktadır. Londra'daki Türk derneklerini bir çatı altında toplamayı amaçlayan İngiltere Kıbrıs Türk Dernekleri Konseyi'nin kuruluşu 1983 yılı olsa da, Kıbrıslı Türklerin toplumsal alanda ilk örgütlenmeleri bu çatı kuruluş kurulmadan çok önceki yıllara kadar gitmektedir. 1951 yılında kurulun 'Kıbrıs Türk Cemiyeti, Londra'da Türkler tarafından kurulan ilk toplumsal organizasyondur. Cemiyet, kuruluşu, gelişim evreleri, kendi içinde yaşadığı tartışmalar ve topluluk tarafından algılanışı bakımından Kıbrıslı Türklerin bütün göç hikâyesini yansıtmaktadır. Bu açıdan bakıldığında zaman cemiyetin Londra'daki Türkler açısından yeri oldukça önemlidir.

Kıbrıs Türk Cemiyeti Londra'da kurulan ilk toplumsal organizasyon olmasının yanında, Avrupa'da Türkler tarafından kurulan ilk toplumsal organizasyondur. Türkiye'den Avrupa'ya giden göçmenler, Kıbrıslı Türklerin Londra'ya göçlerinden daha sonraki dönemlerde göç ettikleri için, bu alanda örgütlenmeler Kıbrıslı

Türkler tarafından gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla Avrupa’da kurulan ilk Türk Derneğinin Kıbrıs Türk Cemiyeti olduğu söylenebilir (Eren Nijhar, 2012).

Londra’ya göç eden Kıbrıslı Türkler hem göç ettikleri yerde uyum sorunlarını aşmak hem de anavatanda yaşanan sorunlara uzak kalmamak amacıyla 1950’li yıllarda bir araya gelme ihtiyacı hissetmişlerdir. (Gökşan, 2013:14)’ın ifadesine göre: “İngiltere’ye göç eden Kıbrıslı Türkler, vatanlarından uzak olmalarına rağmen, gurur ve şerefle hüviyetlerini korumak azmindeydiler. Ancak bu olguyu başarabilmek için kültürel ortaklıklarını teşhir edip paylaşabilecek, yardımlaşabilecek ve hasret giderebilecek bir buluşma yerine, yani bir lokale ihtiyaçları vardı”. Bu amaçla 5 Şubat 1951 tarihinde, Londra’nın West End bölgesinde, ‘Kıbrıs Türk Kulübü’ adı altında bir dernek kurulmuştur. 20 Nisan 1952 tarihinde kulübün adı ‘Kıbrıs Türk Birliği’, 29 Mayıs 1955 yılında ‘Kıbrıs Türktür Cemiyeti’ ve en son olarakta 19 Aralık 1971 tarihinde ‘Kıbrıs Türk Cemiyeti’ olarak değiştirilmiştir. Halen bu isim altında Soho’daki binasında faaliyetlerine devam etmektedir.

Kıbrıs Türk Cemiyeti daha sonra kurulan derneklere öncülük etmiştir ve bundan sonra birçok Kıbrıslı Türk derneği ya da örgütü kurulmuştur. Bunlar arasında Akıncılar Birliği, Mehmetçik Yardımseverler Derneği, Londra Türk Kadınları Yardım Derneği gibi organizasyonlar başı çekmektedir. Göçlerin artması ve Kıbrıslı Türklerin Londra’yı yurt edinmelerine bağlı olarak zamanla dernek ve vakıf gibi toplumsal organizasyonların sayısı artmıştır. Daha önceleri Londra’nın merkezine yerleşen Kıbrıslı Türklerin, daha sonraki yıllarda Londra’nın farklı bölgelerine dağılması yeni örgütlenme ihtiyaçları ortaya çıkarmıştır ve buna bağlı olarak derneklerin sayısı artmıştır. Ayrıca Londra’daki Kıbrıslı Türklerin sorunları da çeşitlendiği için yeni türde derneklere ihtiyaç duyulmuştur. Bu yerel sorunların haricinde anavatandaki meselelerle ilgili ya da ‘Kıbrıs davası’ ile ilgili lobicilik faaliyetlerine olan ihtiyaç da derneklerin artmasını etkileyen bir diğer faktördür.

Farklı farklı derneklerin çalışmaları önemlidir, ancak zamanla bütün dernekleri şemsiyesi altında toplayacak bir çatı kuruluşuna ihtiyaç duyulmuştur. Bu düşüncelerle 1970’li yıllarda Kıbrıs Türk Cemiyeti etrafında çalışmalar başlamıştır. Ancak cemiyetin içinde anlaşmazlıklar sebebiyle bu çaba sonuçsuz kalmıştır. Ayrıca bu dönemde cemiyetin içinden kopmalar da başlamıştır ve bu dönemlerden cemiyetten kopanlar İngiltere Türk Kadınları Yardım Derneği, Güzel Sanatlar Derneği, İngiltere Türk İslam Vakfı gibi toplumsal organizasyonları kurmuşlardır. Yine bu dönemde cemiyetin haricinde eğitim faaliyetleri yapan birçok Türk okulu ve topluluk içinde sportif faaliyetleri organize etmek amacıyla İngiltere Türk Toplumu Futbol Federasyonu kurulmuştur. Kısacası 1951 yılında kurulan Kıbrıs Türk Cemiyeti topluluğunun tam merkezindedir ve çoğu toplumsal, kültürel, siyasal ve eğitsel faaliyetler cemiyet bünyesinde gerçekleştirilmektedir. Ancak 1970’li yıllara gelindiği zaman cemiyet haricinde birçok yeni dernek, vakıf, okul, futbol federasyonu gibi toplumsal organizasyonlar kurulmuş olması, parçalanmış durumdan kurtulmak amacıyla bir üst çatı kurulmasını zorunlu hale gelmiştir.

1974 yılı ve Barış Harekatı sırasında ve sonrasında Londra’da hareketli günler yaşanmıştır. Anavatana yardım ve Kıbrıs davasını tüm dünyaya duyurmak amacıyla güçlü ve tek sese sahip kapsayıcı bir örgüte ihtiyaç daha da artmıştır. 1975 yılında Kıbrıs Türk Federe Devleti’nin kurulmasıyla Londra’da Türklere ait bir çatı örgüt kurma faaliyeti, bizzat Kıbrıs Türk hükümeti tarafından desteklenmiştir. Bunun için toplantılar ve sempozyumlar düzenlenmiştir. Bir çatı örgüt için belli bir bilinç oluşturulsa da, onu kurmak bir türlü mümkün olmamıştır. Ancak bu çaba devam etmiştir. Daha sonraki yıllarda bu çatı kuruluş için tüzük çalışmaları yapılmıştır. Tüzük hazırlama konusunda Türkiye’nin o dönemdeki Ecevit hükümetinin Kıbrıs danışmanı olan hukukçu Mümtaz Soysal’dan da yardım alınmıştır. Bütün bu çabaların sonucunda, 3 Mart 1983 yılında ‘İngiltere Kıbrıs Türk Dernekleri Konseyi’ adı altında bir çatı kurulmuştur (Gökşan, 2013: 19)

Tablo 1: İngiltere Kıbrıs Türk Dernekleri Konseyi’ne Üye Dernekler

No	Toplumsal Organizasyonun İsmi	No	Toplumsal Organizasyonun İsmi
1	Aksu Türk Birliği	13	Güney Londra Yaşlılar Birliği
2	Cezire Derneği	14	Türk Aile Birliği
3	Enfield Türk Okulu	15	Limasollular Derneği
4	Erenköy Mücahitler Derneği	16	Kuzey Londra Türk İslam Vakfı
5	Ergazililer Derneği	17	İngiltere Türkleri Mağdurlar Derneği
6	Hazelwood Atatürk Okulu	18	Britanya Kıbrıslı Türkler Derneği
7	Hornsey Atatürk Okulu	19	Türk Muhasebeciler Derneği

8	İkinci Bahar Derneği	20	Çınarları Sevenler Derneği
9	İngiltere Türk Kadınları Yardım Derneği	21	Dr. Fazıl Küçük Türk Okulu
10	Kıbrıs Türk Kültür Derneği	22	Türk 1
11	Mehmetçik Yardımseverler Derneği	23	İngiltere Balkan, Asya ve Kıbrıs Türkleri Cemiyeti
12	Southwark Kıbrıs Türk Derneği		

Halk arasında kısaca Konsey denilen İngiltere Kıbrıs Türk Dernekleri Konseyi kurulduğu günden beri birçok faaliyetlerde bulunmuştur. En önemli faaliyetlerinden birisi olarak 1983 yılında kurulun KKTC'yi tüm dünyaya tanıtmak ve Kıbrıs davası hakkında lobicilik faaliyeti yapmaktır. Bu açıdan bakıldığında siyasi bir kuruluştur. Bu yüzden topluluk içindeki bazı kişiler tarafından şiddetle eleştirilmektedir. En büyük eleştiri ise konseyin çok fazla siyasi konulara girmesi ve dolayısıyla topluluğa mensup farklı düşünceleri kapsayıcı olmamasıdır. Bu durum sadece eleştiri seviyesinde kalmamıştır. Bazı toplumsal organizasyonlar konsey çatısı altına girmemişlerdir. Konsey çatısı altında olmakla beraber daha sonraları ayrılan dernekler de vardır. Ancak bütün bunlara rağmen konsey Kıbrıs Türklerine ait dernek ve vakıfların büyük bir çoğunluğunu kendi çatısı altında toplamıştır. Konsey'e bağlı toplam 23 dernek içinde Limasollular Derneği, Ergazililer Derneği gibi hemşehri dernekleri; Güney Londra Yaşlılar Birliği gibi yaşlı göçmenlerin bir araya gelip kaynaşmasını amaçlayan dernekler; Cezire Derneği gibi Kıbrıs tarihini ve kimliğini tanıtmaya amaçlı birçok çeşit organizasyon vardır (Tablo 1).

Konsey'e üye olmayan derneklerin bazıları konsey kurulduğunda beri konseyin dışında kalmayı tercih etmişlerken, bazıları ise daha sonra yaşanan fikir ayrılıklarından dolayı konseyden ayrılmışlardır. Örneğin topluluğun ilk derneği olan Kıbrıs Türk Cemiyeti konsey kurulduğunda ye iken daha sonra Cemiyetin Soho'daki binasının mülkiyeti üzerine yaşanan yasal ihtilaflardan dolayı konseyden ayrılmıştır. Konsey ile cemiyet arasında gazetelere de yansıyan şiddetli tartışmalar yaşanmıştır. Kuzey Londra'daki Enfield'de yoğun bir nüfusa sahip Türklere yardım amacıyla kurulmuş 'Enfield Kıbrıs Türkleri Derneği' de ilk zamanlar konseye üye iken sonraları ayrılmıştır. Ayrılma sebebi ise diğerlerinden farklıdır. Sınırları içinde bulunduğu Enfield Belediyesi'nin derneklere maddi yardım yapmaktadır. Enfield Belesiyesi, Konsey'in siyasi faaliyetleri sebebiyle konseye üye olan bu derneğe yapılan yardımları durdurabileceğini ifade ettiğinden yardımların kesilmemesi için Enfield Kıbrıs Türkleri Derneği konseyden ayrılır. Londra'da faaliyet gösteren Türk okullarının 5 tanesi konseye üyedir. Diğer okullar özellikle siyasi sebeplerde dolayı konseye katılmamış ya da ayrılmıştır. Kıbrıs'taki ambargonun kalkmasına yönelik faaliyet yapan 'Embargo' adlı dernek de konseye olan fikir ayrılığı sebebiyle konseye katılmayan derneklerden biridir. Konseye katılmayan bir diğer önemli dernek ise 'Kıbrıs Türk Toplum Merkezi'dir. Konseye katılmamak ya da ayrılmak için en önemli sebep politik fikir ayrılığı olsa da yönetimde ve seçimlerde yaşanan tartışmalar sebebiyle konseyden uzak kaldığını söyleyenler de vardır.

2. İngiltere Türk Dernekleri Federasyonu

Türkiyeli Türklerin Londra'ya olan göçü Kıbrıslı Türklerden sonradır. Bu durum toplumsal organizasyonların oluşumuna da yansımıştır. 1980'li yıllarda Türkiye'den göç edenlerde kendi toplumsal organizasyonlarını kurmaya başlamışlardır. Ayrıca, anavatanındaki politik ve ideolojik farklılıklar toplumsal organizasyonlara da yansımıştır. Bu dernekler ve vakıflar anavata dair meselelerle ilgilendikleri gibi aynı zamanda topluluk sorunlarıyla da ilgilenmişlerdir. Bu kapsamda birçok dernek ve vakıf kurulmuştur. Ancak bu parçalı yapı topluluğun yaşadığı sorunlar karşısında daha gür ses çıkarmak ve kamuoyu oluşturulmasına engel olduğu için bütün toplumsal organizasyonları kapsayan bir çatı kuruluşuna ihtiyaç duyulmuştur. Bu doğrultuda 2002 yılında birbirinden bağımsız ve farklı amaçlarla kurulmuş oniki dernek, Türk toplumunun genelini temsil etmek amacıyla bir araya gelerek 'İngiltere Türk Dernekleri Federasyonu' kurulmuştur. Federasyonun amacı resmi internet sitesinde şöyle ifade edilmiştir:

"İngiltere'de ikamet eden Türkleri biraraya getirerek onların birlik ve beraberliğini güçlendirmek; kendi kültür ve geleneklerini kaybetmeden yaşadıkları ülkenin toplum yaşantısına uyum sağlamalarına yardımcı olmak; Türklerin karşılaştıkları sorunlarda onlara destek olmak ve toplumumuzun menfaatini ilgilendiren meselelere çözüm bulmaya çalışmak; Türk ve İngiliz toplumlarını dostluk çerçevesinde kaynaştırıp varolan dostluğu pekiştirmek".

Federasyona bağlı 18 dernek (Tablo 2) dünya görüşlerine, hedef kitlelerine ve faaliyet alanlarına göre farklılık gösterebilir. Bazı dernekler Türkiye'de bir merkeze bağlıyken bazıları ise sadece Londra'da bulunmaktadır. Londra'daki Azeri göçmenler tarafından kurulan Azeri House ve İngiltere Batı Trakya

Türkleri Yardımlaşma Derneği Kıbrıslı ya da Türkiyeli göçmenler haricinde kurulan ve federasyona üye olan derneklerdir. Bu derneklerin varlığı Londra'da Kıbrıslı ve Türkiyeli göçmenlerin varlığının en önemli göstergelerinden birisidir.

İngiltere Türk Dernekleri Federasyonu'nun kendine ait bir binası yoktur. Federasyona bağlı bazı derneklerin faaliyetlerini gerçekleştirdiği binaları olmasına rağmen bazılarının yoktur.

Tablo 2: İngiltere Türk Dernekleri Federasyonuna Üye Dernekler

No	Toplumsal Organizasyonun İsmi	No	Toplumsal Organizasyonun İsmi
1	Anadolu Arkadaşlık Grubu	10	İngiltere Türk Öğretmenler Derneği
	Anadolu Kültür Merkezi	11	İngiltere Türkleri Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği
3	İngiltere Atatürkçü Düşünce Derneği	12	Pekünlüler Derneği (UK)
4	Azerbaijan House	13	Tekstil İşverenleri Derneği (TİDA)
5	Biritanya Türk Kadınları Derneği	14	Türkish Forum UK
6	İngiltere Batı Trakya Türkleri Yardımlaşma Derneği	15	Türk Bankacılar Derneği
7	İngiltere Mustafa Kemal Derneği	16	Türk İngiliz Ticaret ve Sanayi Odası
8	İngiltere Türk-İslam Kültür Merkezi Vakfı	17	Türk Yaşlılar Kulübü
9	İngiltere Türk Diyanet Vakfı	18	Türkiye Gençlik Birliği (TGB İngiltere)

Bu dernekler hakkında kısaca bilgi verilecek olursa; Anadolu Arkadaşlık Grubu İngiltere'nin Brington şehrinde faaliyet gösterir. Grubun amacı topluluk mensuplarını bir araya getirmektir. İngiltere Atatürkçü Düşünce Derneği, 1997 yılında kurulmuştur ve Türkiye'deki Atatürkçü Düşünce Derneği'nin bir koludur. Azerbaijan House, 2006 yılında kurulmuştur ve Azerbaycanlı akademisyenleri, öğrencileri ve girişimcileri bir araya getirmeye çalışır. Biritanya Türk Kadınları Derneği, 2002 yılında kurulmuştur. İki yüzü aşkın üyesi olan dernek, İngiltere'de yaşayan Türk kadınların tanışmasını ve dayanışmasını amaçlamaktadır. İngiltere Batı Trakya Türkleri Yardımlaşma Derneği, 1990 yılında kurulmuştur ve Avrupa Batı Trakya Türk Federasyonu'nun üyesidir. Batı Trakya Türk azınlığının sesini dünyaya duyurmayı ve dayanışmayı amaçlamaktadır. İngiltere Türk-İslam Kültür Merkezi Vakfı, 1984 yılında kurulmuştur ve Londra'da ve İngiltere'nin diğer şehirlerinde birçok caminin kurulmasına öncülük etmiştir. Topluluğun dini ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamaktadır. İngiltere Türk Diyanet Vakfı, 2001 yılında kurulmuştur. Türk Diyanet Vakfı'nın bir şubesi olan vakıf topluluğun dini ihtiyaçlarına cevap vermeyi amaçlamaktadır. Pekünlüler Derneği, 1991 yılında kurulmuştur. Stoke Newington'da kendine ait bir binası olan dernek Gümüşhane'nin Kelkit ilçesine bağlı Pekünlüler arasındaki hemşehri dayanışmasını hedeflemektedir. Derneğin İngiltere Türk Topluluğu Federasyonu'na bağlı liglerde mücadele veren futbol takımı da vardır. Türk Bankacılar Derneği, 1990 yılında kurulmuştur ve finans sektöründe çalışanları bir araya getirmeyi amaçlamaktadır. Türk İngiliz Ticaret ve Sanayi Odası, 1980 yılında kurulmuştur ve İngiltere ile Türkiye arasındaki ticareti ve yatırımları artırmayı amaçlamaktadır. Türk Yaşlılar Kulübü, 1992 yılında kurulmuştur ve Kıbrıslı ve Türkiyeli Türklerin bir araya gelip kaynaşmasını amaçlamaktadır. Türkiye Gençlik Birliği (TGB İngiltere), Türkiye Gençlik Birliği'nin Londra koludur. Kemalist düşüncenin toplumda hayat bulmasını amaçlamaktadır.

3. Demokratik Güç Birliği Platformu

Demokratik Güç Birliği Platformu diğer çatı kuruluşlarına göre daha geç kurulmuştur. Bu platform İngiltere Kıbrıs Türk Dernekleri Konseyi ve İngiltere Türk Dernekleri Federasyonu gibi toplumsal organizasyonları gibi tüzel kişiliği olan bir çatı kuruluş değildir. Ancak her ne kadar resmi olmasa da 14 dernek ya da toplumsal organizasyonun bir araya gelip birçok konuda "Demokratik Güç Birliği Platformu" adı altında ortak hareket etme kararı almaları sebebiyle bu platform için fiili olarak bir çatı kuruluş denilebilir (Tablo 3).

Tablo 3: Demokratik Güç Birliği Platformu'nde Yer Alan Dernekler

No	Toplumsal Organizasyonun İsmi	No	Toplumsal Organizasyonun İsmi
1	Fed-Bir (Britanya Kürt Federasyonu)	8	Tilkililer Dayanışma Derneği
2	Britanya Alevi Kültür Merkezi	9	Kısraklılar Dayanışma Merkezi
3	GİK-DER (Göçmen İşçileri Kültür Derneği)	10	Dersimliler Derneği
4	Yüz Çiçek Açsın Kültür Merkezi	11	Koçğirililer Derneği
5	Tohum Kültür Merkezi	12	Komkar
6	El-Com (Elbistan Community)	13	Pazder (Pazarcıklar Sosyal ve Kültürel Dayanışma Derneği)
7	Day-Mer (Turkish and Kurdish Community Centre)	14	Nurhaklılar Dayanışma Derneği

Demokratik Güç Birliği Platformu, yeni kurulmuş bir platformdur. 2013 yılında kurulan platformun genel olarak amacı, hem göçmenlerin çıktıkları ülkeyle ilgili sorunlara hem de yaşadıkları ülke olan İngiltere'deki karşılaştıkları sorunlara çözüm yolları önermektir. Platformun kuruluşunda yapılan basın açıklaması platformun amacını net bir şekilde ortaya koymaktadır:

"Amacımız, bugün yaşadığımız Britanya'da tüm hak gasplarına ve toplumsal sorunlara daha örgütlü ve kapsamlı bir şekilde müdahil olmaktır. Ayrıca geldiğimiz Anadolu ve Mezopotamya topraklarda yaşanan toplumsal sorunlara karşı duyarlılığımızı arttırmak ve bunları Britanya toplumunun gündemine taşımak gibi bir sorumluluğumuz bulunuyor. Türk ve Kürt halkının, azınlık milliyetlerin, değişik inanç gruplarının eşit ve kardeşçe yaşayabileceği, işçilerin emekçilerin örgütlenmesinin önündeki tüm engellerin kalktığı, savaşız ve sömürsüz bir Türkiye'nin yaratılmasına katkımızı arttırmak istiyoruz. Demokratik Güç Birliği Platformu, Avrupa'da ve dünyada süren emek ve özgürlükler mücadelesinin de yanında olacaktır. Bunun yanında ekolojik ve cinsiyet özgürlükçü toplum anlayışını esas alarak doğanın katledilmesine göz yummayacağız ve kadının özgürlük mücadelesinin yanında yer alacağız" (Lonra Olay Gazetesi, 24 Eylül 2013)

Bu amaç doğrultusunda nasıl bir faaliyet içinde olunacağı da şöyle ifade edilmiştir:

"Türkiye'de ve bütün dünyada herkesin insan onuruna yaraşır bir düzen içinde yaşaması, Anadolu'dan ve Mezopotamya'dan başlayarak, dünya genelinde barışın egemen olması umudunu ve mücadelesini paylaşan Demokratik Güç Birliği Platformu, önümüzdeki süreçte paneller, toplantılar, seminerler, konserler, kampanyalar düzenleyecektir. Demokrasi ve özgürlükten yana olan herkesi, etkinliklere katılmaya, gücümüzü birleştirmeye, geleceği birlikte paylaşmaya davet ediyoruz". (Lonra Olay Gazetesi, 24 Eylül 2013)

Demokratik Güç Birliği Platformu, bünyesinde on dört toplumsal organizasyon bulundurmaktadır. Bu toplumsal organizasyonların çoğunluğu politik olarak çok aktiftirler. Türkiye'deki toplumsal ve politik olaylara dair kamuoyu oluşturmak amacıyla birçok ortamda faaliyetler yürütmektedirler. Hatta, bazı organizasyonlar sadece bu amaç doğrultusunda hareket etmektedir. Bu bağlamda bu platformdaki bazı dernekler aşırı derece politik ve ideolojiktir. Ayrıca bu platformdaki birçok derneğin hemşehri dayanışma dernekleri olması, göçmenlerin Türkiye'nin neresinden göç ettiklerini göstermesi bakımından dikkate değerdir.

Bu platform bünyesinde bulunan dernek ve organizasyonlar hakkında kısaca bilgi verilecek olursa; İngiltere Alevi Kültür Merkezi ve Cemevi, 1993 yılında kurulmuştur. Göçmenlerin toplumsal, kültürel, dini, eğitsel vb ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamaktadır. İngiltere Alevi Kültür Merkezi ve Cemevi hakkındaki, dini organizasyonlara ait mekânlar bölümünde ayrıntılı bilgi verilmiştir. GİK-DER (Göçmen İşçileri Kültür Derneği), 1991 yılında kurulan ve Türk ve Kürt göçmenlere hizmet veren bu dernek sol düşünceli bir organizasyondur. Üyelerinin çoğunluğu Kürt'tür. Almanya'da ve Türkiye'de şubeleri vardır. Yüz Çiçek Açsın Kültür Merkezi, 1995 yılında kurulmuştur ve göçmenlerin toplumsal ve kültürel sorunları ile ilgilenir. Tohum Kültür Merkezi, 1997 yılında kurulmuştur. Farklı etnisiteden insanların katıldığı toplumsal ve kültürel faaliyet yapan bu merkez sol görüşlüdür. El-Com (Elbistan Community), Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesinde Londra'ya göç etmiş kişiler arasında dayanışmayı sağlamak amacıyla kurulmuş bir organizasyondur. Day-Mer (Turkish and Kurdish Community Centre), 1989 yılında kurulmuştur ve adından da anlaşıldığı gibi Türk ve Kürt göçmenlere hizmet verir. Londra'da faaliyet gösteren en büyük ve en önemli organizasyonlardan birisi olan Day-Mer ideolojik tartışmalardan ziyade göçmenlerin sorunlarına çözüm arayan organizasyonlardan biri olduğu için dikkate değerdir.

Tilkililer Dayanışma Derneği, Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesine bağlı Tilkililer Köyü'ne mensup göçmenlerin kurduğu bir hemşehri dayanışma derneğidir. Selby Center'de dernek binası bulunmaktadır. Yaklaşık 400 yöre insanı derneğe üyedir. Kıraklılar Dayanışma Merkezi, Kuzey Londra'da Ponders End'de binası bulunan ve Kayseri Sarız ilçesine bağlı Kıraklı kökenli insanların dayanışma amaçlı kurduğu bir dernektir. Dersimliler Derneği, Londra'daki Tuncelili göçmenlerin dayanışması amacıyla kurulan bir dernektir. Koçgirililer Derneği, göçmenlerin dayanışma amacıyla kurduğu bir hemşehri derneğidir. Komkar, 1990'da kurulmuştur. Göçmen işçilerin haklarını korumaya çalışır. Almanya ve Fransa'da şubeleri vardır. Pazder (Pazarcıklılar Sosyal ve Kültürel Dayanışma Derneği), Londra'daki Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinden olan göçmenlerin dayanışma amacıyla kurduğu bir hemşehri derneğidir. Nurhaklılar Dayanışma Derneği, Londra'daki Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesine bağlı Nurhaklılar Beldesi'nden olan göçmenler arasında dayanışmayı sağlamak amacıyla kurulmuş bir dernektir.

4. Bir Çatı Kuruluş Altında Olmayan Organizasyonlar

İngiltere Kıbrıs Türk Dernekleri Konseyi, İngiltere Türk Dernekleri Federasyonu, Demokratik Güç Birliği Platformu gibi üst çatı kuruluşların şemsiyesi altında bulunmayan birçok dernek, vakıf, kültür merkezi gibi toplumsal organizasyonlar vardır (Tablo 4). Bunların bazıları, merkezi Türkiye'de ya da Avrupa'nın diğer ülkelerinde bulunan toplumsal organizasyonların İngiltere koludur. Bir kısmı ise hemşehri dernekleri kapsamında ele alınabilir. Sadece Londra'daki Türk topluluğuna yönelik faaliyetlerde bulunanlar da vardır.

Bu kapsamda bulunan toplumsal organizasyonlara kısaca bakılacak olursa; Avrupa Türk Spor Birliği'nin İngiltere Şubesi olan bu organizasyon göçmenler arasında sportif faaliyetlere eğilmiştir. Avrupa Türk Birliği, 2012 yılında kurulmuştur ve Güney Londra'da faaliyet yürütmektedir. Avrupalı Türk Demokratlar Birliği İngiltere Şubesi, 2011 yılında kurulmuştur ve birçok Avrupa şehrinde temsilciği bulunan Avrupalı Türk Demokratlar Birliği (UETD)'nin Londra koludur. Axis Eğitim Vakfı, 1999 yılında kurulmuştur. Bünyesinde birçok okulu barındıran bu vakıf İngiltere'deki Türklerin kurduğu ilk özel okul olan Wisdom İlkokul ve Lise'sini açmıştır. Business Network, 2008 yılında kurulmuştur. 500 civarında üyesi vardır. CHP İngiltere Dayanışma Derneği, Türkiye'de siyasi faaliyette bulunan CHP'nin İngiltere koludur. Dialogue Society, 1999 yılında kurulmuştur. Londra haricinde İngiltere'nin 11 noktasında şubesi bulunmaktadır. Galatasaray UK, 1988 yılında kurulmuştur. İngiltere Türk Toplumu Futbol Federasyonu bünyesinde bulunan amatör ligde mücadele etmiştir. Irak Türkmen Cephesi Londra Temsilciği, Irak'ta bulunan Türkmenlerin mücadelesi için lobi faaliyetleri yürütmektedir. İslam Toplumu Milli Görüş İngiltere Şubesi (ICMG UK), 1994'te kurulmuştur. Almanya merkezli Milli Görüş organizasyonunun İngiltere koludur. İngiliz ve Türk Akademisyenler Birliği, 2010 yılında kurulmuştur ve İngiltere'deki Türk akademisyenler arasında dayanışmayı amaçlamaktadır. İngiltere Fenerbahçeliler Derneği, İngiltere Türk Toplumu Futbol Federasyonu bünyesindeki amatör liglere katılmaktadır.

Tablo 4: Bir Çatı Kuruluş Altında Olmayan Organizasyonlar

No	Toplumsal Organizasyonun İsmi	No	Toplumsal Organizasyonun İsmi
1	Avrupa Türk Spor Birliği Şubesi	19	Koza Eğitim Derneği
2	Avrupa Türk Birliği	20	Marathon Bilim Okulu
3	Avrupalı Türk Demokratlar Birliği İngiltere Şubesi	21	Merton/Güney Londra Türkleri
4	Axis Eğitim Vakfı	22	Metropolitan Türk Polis Derneği
5	Business Network	23	MÜSİAD-UK
6	CHP İngiltere Dayanışma Derneği	24	Networks of Students (NOS)
7	Committee of British Turks	25	Professional Networks
8	Dialogue Society	26	Reading Türk Derneği
9	Galatasaray UK	27	Reborn
10	Irak Türkmen Cephesi Londra Temsilciği	28	Southampton Türk Kültür Merkezi
11	İslam Toplumu Milli Görüş İngiltere Şubesi (ICMG UK)	29	Süryani Turabdin Focus Group

12	İngiliz ve Türk Akademisyenler Birliği)	30	Tekstil İşverenleri Derneği
13	İngiltere Fenerbahçeliler Derneği	31	Turkuas
14	İngiltere Kadın Platformu	32	Türk İngiliz Akademisyenler ve Profesyoneller Birliği
15	İngiltere Kazak Derneği	33	Türk İşadamları Derneği
16	İngiltere Türk Kadınları Yardımlaşma Derneği (TWPA)	34	Türk-İngiliz Hukukçular Birliği
17	İngiltere Türk Ülkücü Federasyonu (LITA)	35	Türk Yar (Turkish Student Welfare Charity)
18	İngiltere Türkiyeli Sağlık Elemanları Birliği	36	Yunus Emre Kültür Merkezi

İngiltere Kadın Platformu, 2008 yılında kurulmuştur ve kadınların toplum içinde karşılaştıkları sorunlarla mücadele etmeyi hedef edinmiştir İngiltere Kazak Derneği, 2009 yılında kurulmuştur ve Avrupa, Kazak Dernekleri Federasyonu'nun bir koludur. İngiltere Türk Kadınları Yardımlaşma Derneği (TWPA), Uluslararası Kadın Dernekleri Federasyonu' (FIWAL) nun şemsiyesi altında faaliyet gösterir. İngiltere Türk Ülkücü Federasyonu (LITA) genel merkezi Almanya'da olan Avrupa Türk Konfederasyonu'nun bir koludur. İngiltere Türkiyeli Sağlık Elemanları Birliği, 2011 yılında kurulmuştur ve Avrupa Türk Sağlık Elemanları Federasyonu'nun Londra'daki koludur. Marathon Bilim Okulu, 2009 yılında kurulmuştur ve İngiltere'de Türkler tarafından kurulan ikinci okula bağlı bir organizasyondur. Turkuas, 2013 yılında kurulmuştur ve lobcilik faaliyeti yapmayı hedeflemektedir.

Sonuç

Her ne kadar bu çalışmanın amacı Londradaki Kıbrıs ve Türkiye kökenli göçmenlere ait olan toplumsal ve kültürel organizasyonları ele almak olsa da, şüphesiz ki, bu çalışma kapsamına girmeyen organizasyonlar da vardır. Araştırmacının gözünden kaçan organizasyonlar olabileceği gibi bu durumun en önemli sebebi bazı organizasyonların toplumsal ve kültürel başlığı altında ele alınmamış olmasıdır. Örneğin Londra'da eğitim faaliyeti gösteren organizasyonlar başlık dışında tutulmuştur. Muhtemel bu eksik yönü belirttikten sonra bu çalışmanın en önemli faydası, özellikle toplumsal ve kültürel organizasyonlar hakkında daha sonra yapılacak çalışmalara mekansal dağılım perpesktifini esas alan bir veri sunmasıdır.

Şüphesiz bu tür organizasyonları genelleyip belli bir temsile indirgemek onların doğasını tam anlamıyla öğrenmemize engeldir. Her organizasyon kendine özgü özellikler göstermekle beraber eş zamanlı olarak hem makro hem de mikro seviye etkileşime açıktır. Bu tür yerler, küresel ve ulusal özellikler gibi makro seviyedeki etkilerle beraber bulunulan çevre ve oralara gelen insan hikayeleri gibi mikro seviyede etkilerin birbirine geçtiği yer olarak da görülebilir. Bu noktada unutulmamalıdır ki makro ve mikro düzey denildiği zaman bile bunlar tek bir şey değildirler. Örneğin Londra'daki toplumsal ve kültürel organizasyonları etkileyen ulusal özellikler denildiği zaman hem Kıbrıs ya da Türkiye hem de İngiltere'den etkileniyor oluş durumu kastedilmektedir. Ya da Kıbrıs ve Türkiye'den her dernek ya da toplumsal kuruluş farklı etkilenebilmektedir. Kısacası Londra'daki toplumsal ve kültürel organizasyonlar, küresel, ulusal, yerel, ideolojik vb sebeplerden dolayı oldukça çeşitlilik göstermektedir.

KAYNAKÇA

- AL-ALI, N and KOSER, K (2002). "Transnationalism, International Migration and Home" in Al-Ali, N. and Koser, K. (eds.) *New Approaches to Migration: Transnational Communities and the Transformation of Home*, London: Routledge.
- COHEN, R (1997). *Global Diasporas: An Introduction*, London: Routledge.
- EREN-NIJHAR, S. (2012). *Avrupa'nın İlk Türk Derneği: Kıbrıs Türk Cemiyeti*, Londra, Kıbrıs Türk Cemiyeti Yayınları.
- GLICK SCHILLER, N. BASCH, L., SZANTON BLANC, C. (eds.) (1992). *Toward a Transnational Perspective on Migration*, New York: The New York Academy of Sciences.
- GLICK SCHILLER, N. (1997). "The Situation of Transnational Studies", *Identities*, 4, 2: 155- 6.
- GÖKŞAN, A. (2012). *30 Yılda Konsey, İngiltere Kıbrıs Türk Dernekleri Konseyi*, Londra: İngiltere Kıbrıs Türk Dernekleri Konseyi.
- GUARZINO, L.E. and DIAZ, L.M. (1999). "Transnational Migration: A View from Colombia", *Ethnic and Racial Studies*, 22, 2: 397- 421.
- HALL, S. (1990). "Cultural Identity and Diaspora" in J.Rutherford (ed.) *Identity Community, Culture, Difference*, London: Lawrence & Wishard.
- KASTORYANO, R. (2003). "Transnational Participation and Citizenship: Immigrants in the European Union", *National Europe Centre Paper, No.68, National Centre for Scientific Research*, Paris, paper presented to conference entitled 'The Challenge of Immigration and Integration in the European Union and Australia'. Kennedy ve Roudometof, 2002
- LONDRA OLAY GAZETESİ (2013). *Savaş Değil Barış İstiyoruz*, (Çevrimiçi) <http://olaygazeteonline.co.uk/turk-toplumu/savas-degil-baris-istiyoruz.html>, 24 Eylül 2013

- ÖZGÜÇ, N. ve TÜMERTEKİN, E. (2013). *Coğrafya: Geçmiş, Kavramlar, Coğrafyacılar*, İstanbul: Çantay Kitabevi.
- PATTIE, S.P. (1999). "Longing and Belonging: Issues of Homeland in the Armenian Diaspora", *ESRC Transnational Communities Programme: Working Paper Series*11.
- SIMSEK, D. (2012). *Identity formation of Cypriot Turkish, Kurdish and Turkish young people in London in a transnational context*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Londra: City University London.
- SİRKECİ İ. ve AÇIK, N. (2015). "İngiltere'de Göçmenlerin Ekonomik Uyumu ve İşgücü Piyasasında Azınlıklar". Şeker, D. Sirkeci, I. Yüceşahin, M. (der.) içinde: *Göç ve Uyum*, London: Transnational Press London, 143-164.
- SOYSAL, N. Y. (1999) "Citizenship and Identity: Living in Diasporas in Post-War Europe?", paper presented at the eight Annual ERS/LSE Lecture given in the Old Theatre at the London School of Economics and Political Science on 20th May 1999.
- SREBERNY, A. 2003 "Media and Diasporic Consciousness: An Exploration among Iranians in London", in Cottle, S. (ed.) *Ethnic Minorities and the Media*, Buckingham: Open University Press
- ŞENAY, B. 2010 "Ulusaşırı Toplumsal Alanlar, Ulusaşırı Kimlikler: Avustralya Örneği", Dönmez, R.O., Enneli, P., Altunbaş, N. ed. *Türkiye'de Kesişen ve Çatışan Dinsel ve Etnik Kimlikler*, İstanbul: Say Yayınları, s.255-287.
- UYSAL, A (2014). *Londra'da Türk Varlığı: Mekân ve Aidiyet*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- VERTOVEC, S. (1997). "Diaspora" in E.Cashmore (ed.), *Dictionary of Race and Ethnic Relations*, London: Routledge.
- VERTOVEC, S. (1999). "Three Meaning of 'Diapora' Exemplified among South Asia Religion", *Diaspora*, 7, 2: 1- 37.